

9

Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky – historie a současnost

Mgr. Tadeusz Hławiczka

*Zakládající člen Asociace pro ústavní sociální péči,
čestný člen Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR,
člen etické komise APSS ČR.*

Ing. Jiří Horecký, B. A. et B. A. (Hons)

Prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.

je největší profesní organizací sdružující poskytovatele sociálních služeb v České republice. Asociace je nezávislé sdružení právnických a fyzických osob, registrovaných poskytovatelů sociálních služeb, sledující jako základní cíl rozvoj a zvyšování úrovně sociálních služeb. Svoji činnost vyvíjí především tím, že:

- zastupuje a hájí zájmy svých členů u státních a ostatních zainteresovaných institucí, zejména předkládáním odborných stanovisek, kvalifikovanou oponenturou a iniciací a podporou žádoucí právní regulace sociálních služeb
 - zprostředkovává rozšiřování vědeckých a výzkumných poznatků do činnosti poskytovatelů sociálních služeb a předávání tuzemských i zahraničních odborných zkušeností svým členům
 - reprezentuje společné zájmy a potřeby svých členů u veřejnosti v tuzemsku i zahraničí
 - vyvíjí studijní, dokumentační, informační, vzdělávací a expertní činnost
- Orgány Asociace jsou valná hromada, prezidium, kontrolní komise, etická komise, odborné sekce, profesní komise a regionální, resp. krajská sdružení Asociace.

Statutárním zástupcem Asociace je prezident, který je volen valnou hromadou na období čtyř let.

Rok 1991: Nesmělé začátky

První kroky k založení odborné organizace poskytovatelů sociální péče byly podniknuty již v roce 1991 a největší podíl na přípravě odvedli kolegové ředitelé rezidenčních zařízení v Praze. Nová „Asociace pro ústavní sociální péči“ byla oficiálně zaregistrována Ministerstvem vnitra, ale žádnou činnost vyvíjet nezačala.

Rok 1993: Přípravný výbor

Po nezdařeném pokusu o zahájení činnosti v roce 1991 začal o dva roky později systematicky pracovat přípravný výbor. Nejdříve se začal scházet v domově „Na kopečku“ v Praze-Kobylicích (řed. PhDr. Jana Torová) diskuzní kroužek cca 10–15 ředitelů, aby stanovil směr činnosti, hlavní úkoly, stanovy apod. Zde se již projevila značná angažovanost JUDr. Eduarda Kaplana a Mgr. Evy Kostelné. Tito hlavní „tahouni“ se jednak vzájemně doplňovali a jednak vtahovali do víru nadšení a historicky rozhodujících momentů další nebojácné kolegy.

Rok 1994: Rok ustavení

Po systematických a velmi zajímavě vedených diskuzních setkáních v průběhu roku 1993 nastal čas zanést svou „kúži na trh“, a tak se tzv. přípravný výbor rozhodl pozvat všechny zainteresované ředitele na ustavující valnou hromadu. Tato se konala 17. června 1994 v Třinci. Poslední dny těsně před valnou hromadou proběhly velmi hektickým způsobem již na místě v Třinci. Bylo přítomno 156 ředitelů vesměs samostatných právních subjektů a na valné hromadě se vyvinula ostrá diskuze, jakým způsobem bude Asociace pracovat. Z centrálních orgánů pozvánku nepřijal

nikdo... Historicky první prezidentkou byla zvolena Mgr. Eva Kostelná, jejími vice-prezidenty JUDr. Eduard Kaplan (pro DD a DPD) a Mgr. Josef Šiler (pro ÚSP). Bylo rovněž zvoleno devítičlenné prezidium i s přihlédnutím na administrativní rozdělení České republiky a přijaty nové stanovy.

Roky 1994 – 1996: První řádné volební období

Jako každá nová organizace byla Asociace přijata s jistou dávkou nedůvěry, a to jak v řadách vlastních, tak v centrálních orgánech státní správy i moci. Ačkoliv legální, dlouho nenašla pochopení zvláště v těch částech republiky, kde spokojeně vládu okresní ústavy sociálních služeb. Jen pomaličku se do podvědomí zřizovatelů (ve velké míře okresních úřadů) dostávala myšlenka, že Asociace ústavů sociální péče ČR není nepřítel, ale ráda by byla partnerem. Byly učiněny první formální kroky (registrace) i strukturální rozdělení v rámci platných stanov.

Roky 1996 – 1999: Druhé řádné volební období

Pomalu přibývalo členů, a tak na některé z dalších valných hromad bylo rozhodnuto, že počet členů prezidia bude zdvojnásoben a bylo zvoleno celkem 18 členů (kromě prezidenta a 2 jeho zástupců). Klíč byl poměrně jednoduchý: na 1 kraj po jednom zástupci DD a DPD a jednom zástupci ÚSP. I nadále byl směr činnosti na bázi dobrovolnosti a spíše „společenské organizace“ než odborné komory. V té době rovněž AÚSP ČR začala vydávat, hlavně díky nadšení Ing. Karla Štěřby – v té době ředitele ÚSP Zvíkovec, svůj časopis „Zpravodaj AÚSP“, dnes známý jako „Sociální služby“. Začátky byly stejně amatérské a stejně nesmělé jako začátky Asociace.

Valné hromady se v té době konaly již pravidelně v Praze, a proto se na nich objevili zástupci MPSV, Poslanecké sněmovny, později i Senátu.

Rok 2000: Vstup do evropských struktur

V roce 2000 se konala valná hromada v Ostravě a do čela AÚSP ČR byl zvolen Mgr. Martin Dürrer – ředitel DD v Hradci Králové. V té době i díky jeho velmi dobrým jazykovým schopnostem se začalo hovořit o vstupu do EDE, což se nakonec i povedlo a Mgr. Martin Dürrer byl zvolen do Generální rady EDE. Podařil se první krok směrem k Evropě v oblasti sociálních služeb, i když jen částečně, jelikož se jednalo o sdružení ředitelů domovů pro seniory bez zástupců z řad ÚSP.

Po abdikaci Mgr. Dürrera vedly Asociaci do nejbližší valné hromady společně viceprezidentky Jiřina Nová a Markéta Bílá.

Roky 2001 – 2003: Období dialogu

V roce 2001 se konala valná hromada v Brně a prezidentem byl zvolen PaedDr. Petr Matuška, Ph.D. – ředitel ÚSP Klíč v Olomouci. Jeho zástupci byli zvoleni po-

stupně Jiřina Nová, Jiří Hormanďl, Pavol Dvorský a PhDr. Karla Boháčková. Začalo období výměny názorů na nejvyšší úrovni. Na setkáních členů AÚSP ČR se od roku 2003 začali objevovat již nejvyšší představitelé – místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí, případně náměstci ministra a ředitelé odboru MPSV, také zástupci Parlamentu ČR, a to jak poslanci, tak senátoři. Často také byli přítomni zástupci krajů napříč politickým spektrem i celou republikou. Byla zde vytvořena výborná platforma pro výměnu jednak zkušeností, jednak pro sdělení toho, co nás – poskytovatele – trápí. Na těchto setkáních se začalo projevoval odborné stanovisko z řad členů AÚSP ČR a bylo cítit, že zástupci Parlamentu ČR a MPSV začínají respektovat AÚSP ČR již jako možného partnera k řešení případných problémů, a to i legislativních. Zástupci AÚSP ČR jsou zváni do různých odborných komisí, včetně mezirezortní připomínkové komise.

Roky 2003 – 2006: Rozšiřování členské základny

V druhém volebním období pod vedením PaedDr. Petra Matušky, Ph.D. se vedení Asociace soustředilo kromě běžné agendy a přípravy na nový zákon na rozšíření členské základny. Jako správná se ukázala filozofie pana prezidenta, že čím více bude členů Asociace, tím silnější hlas bude mít Asociace při vyjednávání. Nešlo samozřejmě jen o mechanické navyšování členů AÚSP. V rámci jednotlivých krajů se začaly aktivizovat různé odborné sekce a členové Asociace se také mohli stále častěji vyjadřovat např. k tvorbě nové legislativy. Také v rámci odborných sekcí se vyměňovaly zkušenosti a prezentovaly novinky.

Rok 2006: Zásadní změny, otevření se všem poskytovatelům

Rok 2006 je ve znamení posledních příprav změny systému poskytování sociálních služeb, tedy zákona o sociálních službách, který přináší mimo jiné typizaci a rozdělení jednotlivých druhů sociálních služeb. Vedení Asociace stálo před rozhodnutím, jak změnit název Asociace, neboť doposud používaný název Asociace ústavů sociální péče ČR obsahoval termín, který se v nové právní úpravě již nevyskytoval. V rámci Asociace se tak opět rozvíjí diskuze nejen nad novým názvem, nýbrž i nad možným rozšířením členské základny i na poskytovatele nerezidenčních sociálních služeb, či služeb sociální prevence. Usnesením prezidia a následným schválením valné hromady se mění název na Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky a členství je tak otevřeno všem registrovaným poskytovatelům sociálních služeb. V tomto roce vzniká pracovní skupina, která se zabývá možnostmi profesionalizace Asociace.

Rok 2007: Změna prezidenta, příprava na profesionalizaci

V dubnu r. 2007 ukončil své celkem šestileté funkční období prezident Asociace PaedDr. Petr Matuška, Ph.D., kterého ve funkci vystřídal Ing. Jiří Horecký, B. A. et B. A. (Hons). Nový prezident rozvíjí a akcentuje diskuzi o profesionalizaci Asociace, která probíhá již několik let. Rok 2007 je pro poskytovatele sociálních služeb velice náročným obdobím a ve vztahu k Asociaci se projevil obrovskou potřebou informací. Rozdílné interpretace nového zákona a prvotní problémy změny celého systému zvýšily očekávání od Asociace jako řešitele většiny problémů. Asociace pořádá první větší odbornou konferenci, mění webové stránky, vytváří intranet a připravuje přechod na zmiňovanou profesionalizaci. Na valné hromadě je opět otevřena problematika omezení vstupu do Asociace, resp. členství v ní, po návrhu změny stanov je s konečnou platností potvrzeno, že Asociace je otevřena všem poskytovatelům sociálních služeb.

Rok 2008: Rok velkých změn

Rok 2008 je ve znamení velikých změn. Asociace rozšiřuje své aktivity, pořádá konference na aktuální témata, zintenzivňuje zahraniční spolupráci a posiluje svoji roli v rámci České republiky. Oproti roku 2007 se členská základna zvětšila o 70%. Dochází také k transformaci Zpravodaje a změně jeho obsahové a grafické struktury. Na valné hromadě je pak schválen plán profesionalizace a Ing. Jiří Horecký potvrzen jako první profesionální prezident Asociace. Na podzim tohoto roku je otevřena kancelář Asociace v Táboře s prezidentem a tajemnicí na plný úvazek a s šéfredaktorem a účetní na poloviční úvazek.

Rok 2009: Dynamický rozvoj

Tento rok se dá charakterizovat jako rok možná až příliš dynamických změn. Vzniká nový odborný časopis APSS ČR s názvem Sociální služby, který nahrazuje dosavadní Zpravodaj APSS ČR a vychází nově jako dvouměsíčník. Časopis získává celou řadu nových předplatitelů a čtenářů. Asociace pokračuje v pořádání odborných konferencí a nově organizuje 1. Výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb ČR. Společně s MPSV ČR a na základě iniciativy Asociace je poprvé vyhlášen Týden sociálních služeb ČR, který se těší zájmu médií a ke kterému se připojí více než 700 poskytovatelů sociálních služeb, 13 krajů a řada dalších důležitých institucí. V polovině roku je Asociace nucena v důsledku navýšování počtu zaměstnanců změnit své sídlo a dlouhodobě si pronajímá historický dům v centru města Tábora, ve kterém získává mimo jiné prostor pro semináře, školení a různá jednání. Zakládá 12 vzdělávacích středisek po celé ČR a nabízí semináře pro poskytovatele sociálních služeb. Dochází k založení tří republikových odborných sekcí. Ošetřovatelská sekce je založena jako reakce na nutnost komunikace zdravotnických pracovníků v sociálních službách. Dále jsou pak založeny

odborná sekce terénních služeb a odborná sekce ambulantních služeb, a to z důvodu masivního nárůstu členů poskytující tyto typy služeb. V tomto roce Asociace vyhrává kandidaturu na pořádání 12. Evropského kongresu EDE. Začíná s realizací projektu Značka kvality v pobytových službách a realizuje veřejnou zakázku „Informační kampaň v rámci digitalizace televizního vysílání pro pobytové služby sociální péče.“ Asociace se spolupodílí a výhradně distribuuje softwarové programy pro poskytovatele sociálních služeb: SQwin (pro pobytové a pro terénní služby), SQpersonal, SQmanager.

Koncem roku má Asociace již 6 zaměstnanců, více než 640 organizací a přes 1400 registrovaných služeb. Překračuje příjmy v plánovaném rozpočtu o více než 300%. Na valné hromadě v závěru roku je schválena změna stanov Asociace, mezi hlavní změny patří nová funkce výkonného ředitele Asociace a rozšíření počtu viceprezidentů na tři – pro pobytové, terénní a ambulantní služby. Asociace snižuje členské poplatky.

Rok 2010 – Složitý růst

Počátkem roku je založen Institut vzdělávání APSS ČR jako jasný důkaz budoucí koncentrace na tento segment. Zvyšuje se periodicitu vydávání odborného časopisu Sociální služby, začíná vycházet jako měsíčník. APSS ČR realizuje celou řadu národních i mezinárodních projektů, jejichž předmětem je především zvyšování kvality sociálních služeb, vzdělávání, analýza systémů a financování sociálních služeb a mezinárodní spolupráce. Dosahuje počtu více než 700 členských organizací a více než 1600 registrovaných služeb. Jsou založeny 3 nové republikové odborné sekce: odborná sekce azylových domů, odborná sekce nízkoprahových zařízení a odborná sekce adiktologických služeb. Asociace se spolupodílí na vývoji a stává se výhradním distributorem softwarového programu SQ pro Azylové domy. V průběhu roku vydává unikátní publikace: Pečovatelská služba v České republice a Klíčový pracovník v sociálních službách.

Počet zaměstnanců APSS ČR stoupá na jedenáct. Plánované příjmy jsou překročeny o 150%.

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR je členem:

Evropské asociace ředitelů domovů pro seniory EDE, Evropské asociace poskytovatelů sociálních služeb osobám se zdravotním postižením EASPD, Unie zaměstnavatelských svazů ČR, Rady pro rozvoj sociální práce.

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR má zástupce v:

Radě vlády pro seniory a stárnutí populace ČR, Sociální komisi pro rozvoj sociálních služeb při MPSV ČR, Akreditační komisi při MPSV ČR, Výběrové komisi pro dotace z programů OPLZZ, Expertním panelu k restriktivním opatřením, Expertním panelu k dlouhodobé péči, Výkonné radě EDE, Generální radě EDE, Sekci sociálních služeb při UZS ČR.